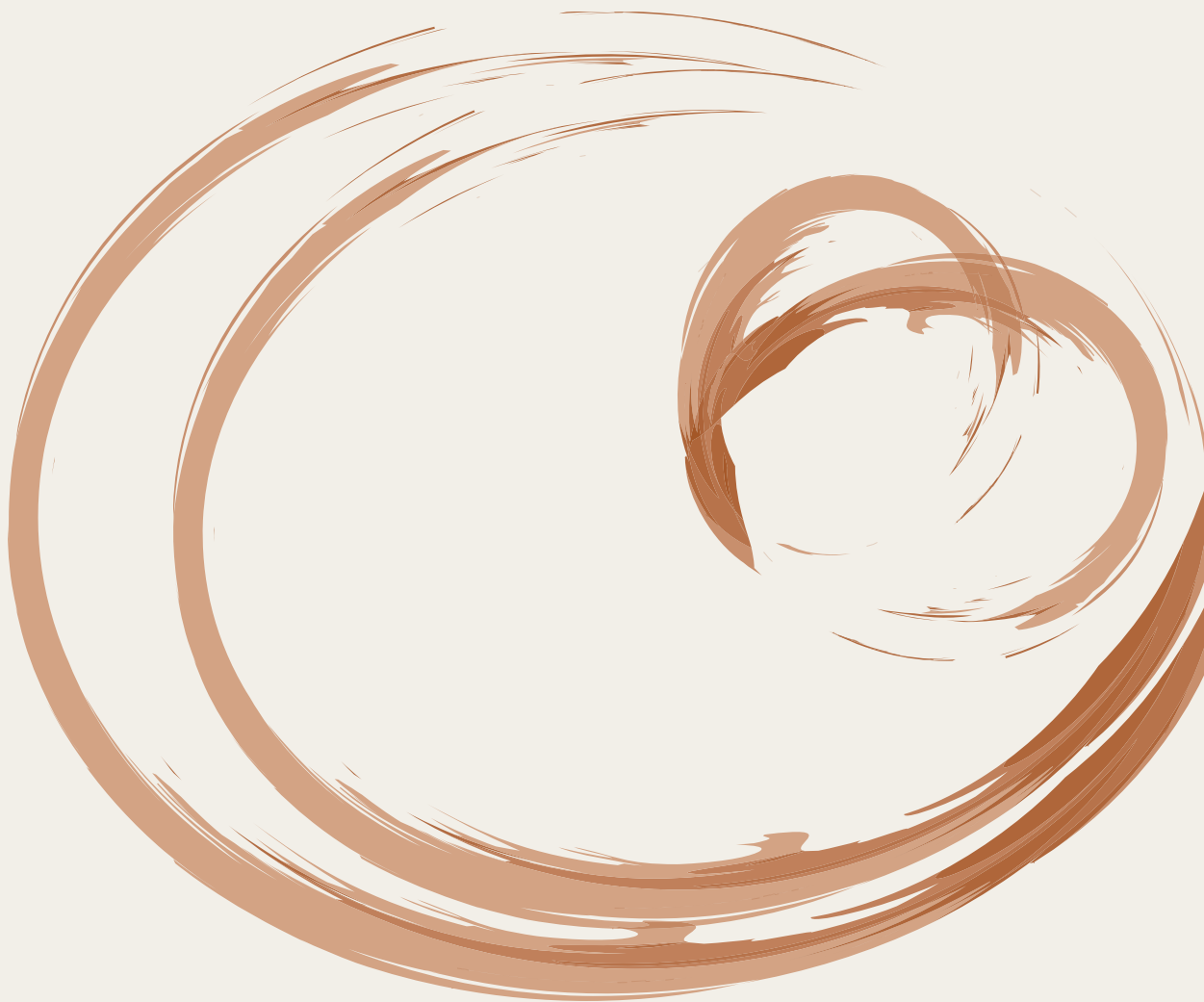

Samarbejde mellem
frivillige sociale
organisationer
og kommuner/amter:

Velfærd på flere måder

Indhold

Forord	side 3
Ligeværdighed og respekt er udgangspunktet	side 4-5
Eksempler	side 6-7
Begge parter skal have noget ud af samarbejdet	side 8
Eksempler	side 9-11
Kom godt i gang	side 12-15
Eksempler	side 15-17
Samarbejdet kan have mange former	side 18-19
Eksempler	side 20-21
Noter	side 22

Forord

Denne pjece er henvendt til frivillige sociale organisationer og til embedsmænd og politikere i kommuner og amter. Den handler om, hvordan man igangsætter og forbedrer samarbejde på lokalt plan om løsningen af sociale opgaver.

Vi har i Danmark en mangeårig tradition for frivillige sociale organisationer og foreninger, der står for en væsentlig del af den samlede velfærdsindsats.

Frivilligt socialt arbejde er mangfoldigt. I denne pjece forstås det som en aktivitet eller indsats, der sigter på at give enkeltindivider eller grupper en øget velfærd eller omsorg eller på at løse velfærdsproblemer inden for det sociale og sundhedsmæssige område, dvs. det område, som er tæt knyttet til social- og sundhedspolitikken.

I de senere år har der været sat fokus på, hvordan den frivillige indsats og det offentlige kan spille sammen i velfærdsindsatsen. I 1998 blev §115 i serviceloven om lokalt samarbejde vedtaget, og der blev afsat midler til økonomisk støtte til den lokale frivillige indsats.

Formålet med denne pjece er at inspirere til et samarbejde om idéudvikling og løsning af sociale problemer og til, hvordan opgavesamarbejder mellem frivillige organisationer og kommuner/amter kan organiseres. Pjecen vil præsentere nogle eksempler som inspiration til frivillige organisationer, kommuner og amter. Hovedvægten er lagt på at give hjælp og idéer til, hvordan man kommer i gang, ikke at give en udtømmende opskrift på alle samarbejdets faser.

Det er en forudsætning for, at et samarbejde om sociale opgaver kan lykkes, at man finder en fælles platform, hvor man kan mødes med respekt for hinanden. En ligeværdig dialog er alfa og omega for at etablere et godt samarbejde. Det er pjecens helt grundlæggende budskab, som dermed ligger i forlængelse af Charter for samspil mellem det frivillige Danmark/ForeningsDanmark og det offentlige fra 2003, som beskriver rammerne for samarbejdet mellem frivillige organisationer og kommuner/amter.

Maj 2005

Ligeværdighed og respekt er udgangspunktet

Formålet med denne pjece er at inspirere til samarbejde mellem frivillige sociale organisationer¹ og kommuner/amter om løsningen af konkrete sociale opgaver.

“Charter for samspil mellem det frivillige Danmark/Foreningsdanmark og det offentlige” udstikker en ramme for, hvordan samspillet mellem frivillige organisationer og det offentlige udformes på bedst mulige måde.

Samspillet mellem det offentlige og det frivillige Danmark

Samspillet skal baseres på tillid og respekt for hinandens opgaver og roller. De frivillige organisationers ret til selv at vælge og prioritere deres opgaver skal respekteres.

Der er brug for en omfattende og alsidig frivillig indsats, men den skal ikke erstatte den offentlige indsats.

Foreninger og organisationer der modtager offentlig støtte, bør have beskrevet værdier, mål og rammer for deres arbejde. Beskrivelsen udarbejdes af dem selv uden offentlig indblanding.

Uddrag fra “Charter for Samspil mellem det frivillige Danmark/Foreningsdanmark og det offentlige”. Se hele charteret på www.social.dk

Charteret lægger bl.a. vægt på, at det er vigtigt at basere samarbejdet på gensidig forståelse for hinandens udgangspunkter.

Før de frivillige sociale organisationer og kommuner/amter indgår i et samarbejde, er det vigtigt at gøre sig klart, at der er forskellige

forudsætninger for, at samarbejdet kan fungere. Helt grundlæggende skal man forberede sig på, at frivillige organisationer og kommuner/amter har meget forskellige hverdage og arbejdsgange. Det er derfor nødvendigt gennem en dialog at nå frem til en forståelse for forskellene, og hvordan de spiller ind i samarbejdet om en opgave.

Værd at overveje om de frivillige organisationer

Mange frivillige organisationers arbejde er baseret på et bestemt værdigrundlag, som har stor betydning for organisationens aktiviteter.

Mange aktiviteter udføres af frivillige, hvor lysten til opgaverne er den afgørende drivkraft.

Mange frivillige organisationer bygger på medlemsdemokrati. Opbakning fra medlemmerne til et evt. opgavesamarbejde med kommunen/amtet er vigtig, men kan også tage tid at opnå.

Den frivillige verden spænder vidt – lige fra små lokale initiativer, over selvejende institutioner til store landsdækkende organisationer.

Værd at overveje om kommuner og amter

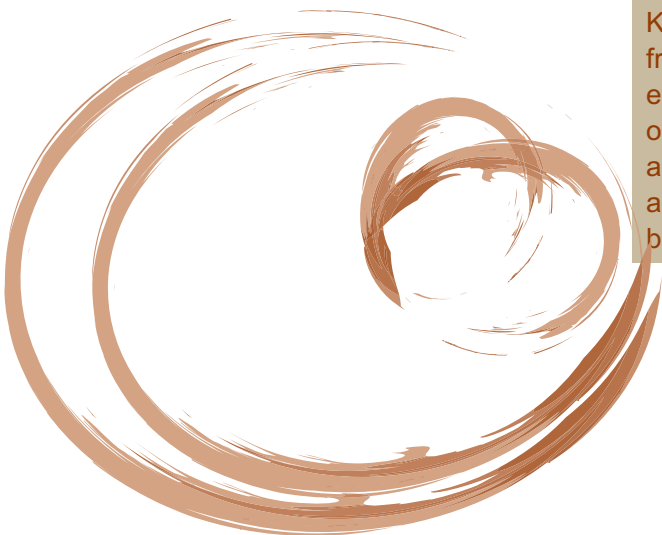
Kommuner og amter er politisk ledede, og den politiske opbakning til samarbejdet er vigtig.

Jo mere præcis frivillige organisationer er i sin henvendelse til kommunen/amtet, des større chance er der for at blive hørt.

Kommuner og amter har det overordnede ansvar for, at borgerne får de sociale ydelser, de har krav på efter loven, og for at de ydelser, de tilbyder borgerne, har en tilstrækkelig kvalitet.

Kommuner og amter skal kunne dokumentere over for borgerne, at skatteindtægterne bruges optimalt.

Kommuner og amter har satset forskelligt på frivillighedsområdet. Nogle steder har man et meget udbygget samarbejde med frivillige organisationer med en aktiv frivilligpolitik, samarbejdsfora og forskellige typer opgavesamarbejde. Andre steder er samarbejdet mere beskedent.

Eksempler:

Ta'fat – et sundhedsprojekt på Vesterbro

På Vesterbro i København kan praktiserende læger, hjemmepleje og sundhedspleje udskrive recepter på tilbud til aktiviteter i en frivillig organisation. Tilbuddet retter sig til patienter som har ondt både i kroppen og i livet og hvor den lægelige og sundhedsfaglige indsats ikke yderligere kan hjælpe borgeren eller hvor der er brug for et supplement.

Recepten giver adgang til 3 tilbud og borgeren kan vælge at benytte et eller flere af disse:

- Motionstilbuddet giver adgang til en række idræts- og bevægelsesaktiviteter i den lokale idrætsforening og kontakt med motionsvejleder. Medlemskabet i det første halve år betales via projektet og er derfor gratis for borgeren.
- Samtaletilbuddet giver adgang til et forløb på omkring 10 samtaler hos en frivillig psykolog

eller psykoterapeut. Også dette tilbud er gratis.

- Netværkstilbuddet giver adgang til at deltage i en række sociale aktiviteter og kurser og til formidling af frivilligt arbejde i Settlementet eller i en anden frivillig organisation eller forening.

Samarbejdet med kommunens repræsentanter kom i stand ved henvendelse til det lokale ledelsesniveau i hjemmeplejen og sundhedsplejen. Der blev desuden taget kontakt til nogle af de lokale praktiserende læger. Der blev nedsat en følgegruppe for projektet.

Der har været et godt samarbejde med bydelens praktiserende læger, sundheds- og hjemmepleje. Recepten – som er knaldrød og i A-4 størrelse – er nem at finde på lægens travle bord. Et enkelt og godt redskab. Siden januar 2004 har godt 200 mennesker valgt at tage imod et tilbud i Ta'fat. Deltagere i Ta'fat fortæller, at det er rart at komme i en frivillig organisation, hvor man ikke føler sig som patient eller klient. Som en deltager siger: *Tænk at starte som patient og ende som frivillig!* Deltagere er også glade for, at der ikke er snævre tidsgrænser i tilbudene.

Projektet er finansieret af BG-fonden, Helsefonden og Socialministeriet. Rapport fra midtvejsevaluering er færdig 1. maj '05.

**Yderligere
oplysninger: Kontakt
projektleder Rikke Pos-
borg på telefon 50 56 66 05
eller på mail rikkeposborg-
@settlementet.dk**

Frivillig Patientstøtte på Hillerød Sygehus

Hillerød Sygehus har et fast samarbejde med Dansk Røde Kors, som går ud på, at frivillige fra Dansk Røde Kors fungerer som patientstøtter i informationen og på skadestuen. De frivillige yder omsorg og støtte til patienterne og de pårørende. Patientstøtterne fungerer som et ekstra tilbud og erstatter ikke personalets opgaver.

Samarbejde mellem medarbejdere på et sygehus og frivillige patientstøtter er noget relativt nyt. Tilsyneladende har Hillerød Sygehus og Dansk Røde Kors fundet en form, hvor såvel frivillige som ansatte oplever, at samarbejdet mellem dem fungerer gnidningsfrit. Der hersker respekt for hinandens roller og opgaver, og der er klare grænser for hvilke opgaver de frivillige udfører og ikke udfører.

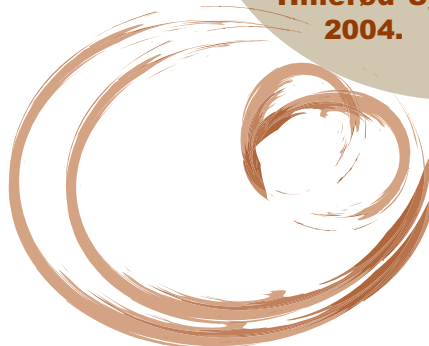
De frivilliges opgaver er bestemt af et ønske om at kunne give omsorg og service, mens personalets arbejde er bestemt af

prioriteringer, som foretages ud fra alvoren af de skader, der kommer ind på afdelingen.

Konkret består de frivilliges opgaver fx af støtte og samtale i ventetiden, højtlesning for børn og ældre, hjælp til kørestolsbrugere og at vise patienter og pårørende på vej og følge dem op på afdelingen. De frivillige udfører på den måde både opgaver af omsorgsmæssig karakter og mere serviceprægede opgaver.

Projektet er organiseret som et partnerskab. Det begyndte som et pilotprojekt og blev efter en positiv evaluering forankret som et fast tilbud til patienter og pårørende.

Yderligere oplysninger: Kontakt aktivitetsleder for informationen, Annette Marschall, på telefon 45 86 02 50 eller på mail kavaler@mail.dk Læs mere i "De frivillige gør en forskel - evaluering af frivillig patientstøtte på Hillerød Sygehus", CASA 2004.

Begge parter skal have noget ud af samarbejdet

Både den frivillige organisation og kommunen/amtet skal kunne se en fordel i at samarbejde om en opgave, for at samarbejdet kan blive vellykket.

For den frivillige organisation vil det som regel være afgørende, at opgaven, og den måde den løses på, ligger i forlængelse af organisationens værdigrundlag og formål.

For kommuner og amter er det vigtigt, at opgavesamarbejdet bidrager til bedre løsninger på de sociale serviceområder. Samspelet vil kunne bidrage til at kommuner og amter og deres medarbejdere får styrket kendskab til de ressourcer og kompetencer, der ligger i de frivillige sociale organisationer i lokalområdet samt inspiration fra organisationernes måde at arbejde med sociale og sundhedsmæssige problemer.

Hvad kan frivillige organisationer få ud af samarbejdet?

Mulighed for at bidrage til et aktivt og demokratisk lokalsamfund.

Bedre muligheder for at gøre opmærksom på målgruppernes situation og behov.

Mulighed for at præge den lokale sociale indsats for organisationernes målgrupper bl.a. ved bedre sammenhæng mellem kommunale tilbud og frivillig indsats.

Mere viden om målgrupperne og deres behov.

Mulighed for ressourcer i form af fx økonomi, kurser, lokaler og øvrige faciliteter.

Hvad kan kommuner og amter få ud af samarbejdet?

Et velfungerende lokalsamfund med aktive frivillige sociale organisationer og borgere.

En bedre og mere dækkende social indsats for borgerne, fx i forhold til sociale problemer, som ikke er omfattet af kommunen eller amtets sociale indsats (fx ensomhedsproblemer og visse krisesituationer).

Et ligeværdigt samarbejde kan være med til at sætte handling bag ordene i kommunens/amtets frivillighedspolitik.

Inspiration til nye og anderledes metoder i det sociale arbejde.

Større mangfoldighed i tilbuddene og dermed flere valgmuligheder for borgerne.

Mere viden om målgrupperne og deres behov.

Eksempler:

Skalborg Borgerhjælp: De ansatte i ældreplejen tog initiativ – de frivillige tog over

I Skalborg, som er en forstad til Aalborg, finder man Skalborg Borgerhjælp. Det er en forening, der har til formål at hjælpe andre borgere med blandt andet praktiske gøremål, som de af forskellige årsager ikke magter alene.

Aktiviteterne er mange: Der er Besøgsvenerne, der besøger ensomme mennesker til en snak og en kop kaffe. Der er en ledsageordning for borgere, der ikke magter eller bryder sig om at tage til fx lægen alene. Der er også etableret en sorggruppe, hvor ældre, der har mistet ægtefællen, kan tale med hinanden om sorg og savn.

Skalborg Borgerhjælp tager ligeledes del i en række praktiske ting. Det kan være hjælp til at hænge gardiner op eller slå et søm i væggen. En væsentlig aktivitet er indkøbsturen hver 14. dag til et indkøbscenter.

Skalborg Borgerhjælp blev dannet i 1999. Initiativet til Skalborg Borgerhjælp kom fra en gruppe ansatte i ældreplejen med områdelederen og sognepræsten i spidsen. De indkaldte til et borgermøde, hvor lederen af det lokale frivilligcenter fortalte om frivilligt arbejde.

Der blev nedsat en styregruppe med bl.a. repræsentanter for ældreråd og ældreplejen og et par lokale ildsjæle. Styregruppen fik samlet 15 frivillige og gik i gang. I dag er der ca. 60 medlemmer, og initiativet drives nu alene af frivillige og er støttet af §115-midler.

Skalborg Borgerhjælp fungerer i et lille, men vigtigt, felt mellem kommunens serviceopgaver og borgerens privatliv.

**Yderligere
oplysninger: Kontakt
Skalborg Borgerhjælp i
kontortiden mandag fra kl. 10
til 12 på telefon 96 34 08 32
eller formanden, Jens Mølgaard,
på telefon 98 18 00 67 eller på
mail jnm.2810@worldonline.dk**

Den Sociale Skadestue i Aalborg – tilbud om åben, anonym samtale mv.

Den Sociale Skadestue (DSS) er et 10 år gammelt samarbejde mellem det offentlige og frivillige organisationer. Det er et tværfagligt samarbejde mellem politiet, Aalborg Sygehus, Aalborg kommune, Ungdomscentret, psykiatrisk hospital samt KFUM's Sociale arbejde og SIND.

Alle mennesker kan henvende sig anonymt og få en samtale – enten personligt eller telefonisk. I gennemsnit henvender ca. 4.500 borgere sig årligt. DSS åbner kl. 20.00 og lukker først kl. 9.00 næste morgen – året rundt. DSS er bemandet med 5 ansatte og ca. 75 frivillige. Der er altid en ansat og mindst to frivillige på vagt.

DSS blev i de første år støttet af statslige forsøgsmidler og Aalborg kommune. Efter forsøgsperioden delte Nordjyllands amt og Aalborg kommune udgifterne i en periode, og siden

januar 2003 har projektet udelukkende været støttet af Aalborg kommune. DSS er organiseret som en selvejende institution ledet af en bestyrelse, hvor ovennævnte parter er repræsenteret. DSS har en samarbejdsaftale med Aalborg kommune, hvor de får tildelt et rammebeløb en gang om året.

Organisatorisk er DSS placeret under "Brobygger-selskabet – De udstødte", som er en afdeling under social- og sundhedsforvaltningen i Aalborg kommune. Brobygger-selskabets overordnede mål er at forbedre vilkårene for de udsatte og hjemløse i Aalborg kommune. En væsentlig opgave er at knytte kontakt til de parter, der arbejder på området – fx frivillige organisationer. DSS har desuden en kontaktperson i kommunen, hvis spidskompetencer, de kan trække på. Der arbejdes på at etablere et formelt samarbejdsforum mellem DSS og kommunen.

**Yderligere
oplysninger:
Send en mail til
social.sundhed-
@aalborg.dk**

Indkøbsbussen og Hjælpende Hænder i Nordborg

Indkøbsbussen er et tilbud til ældre og gangbesværede om en ugentlig indkøbstur til dagligvarebutikker i området. De ældre bliver transporteret fra og til eget hjem. Der er en frivillig hjælper med i bussen og der er hjælp i butikker under indkøbene. Ikke mindst den sociale side af turene er af stor betydning for de ældre, bl.a. sluttet turene af med kaffe i butikscafeteria eller varmt mad i Kirkens Korshærs Kafe.

Ideen til initiativet opstod på en seniorkonference arrangeret af kommunen for nogle år tilbage. Der er tæt dialog mellem brugere og frivillige og god kontakt til kommunens frivillighedskonsulent. Projektet støttes bl.a. af § 115 midler fra Nordborg kommune.

“Hjælpende Hænder”

En gruppe frivillige – primært handy-men – tilbyder en hjælpende hånd til små praktiske opgaver, som de ældre ikke selv længere kan klare i hjemmet.

Der samarbejdes bl.a. med hjemmeplejen, som ofte ser et eventuelt behov hos den ældre og formidler kontakten til “Hjælpende Hænder”. Hjælpen er gratis for modtageren.

Ideen til projektet fik kommunen efter inspiration andetsteds i landet.

Der er tæt, løbende dialog mellem kommunens frivillighedskonsulent og koordinatoren af “Hjælpende Hænder”. Projektet støttes af § 115 midler fra Nordborg kommune.

**Yderligere
oplysninger: Kontakt
Nordborg kommunes frivillighedskonsulent Anna Elisabeth Aagaard på telefon 74 45 03 36.**

Kom godt i gang

Både frivillige sociale organisationer og kommuner og amter kan tage initiativ til opgavesamarbejder, hvis de har en god idé, eller oplever et udækket behov, som de gerne vil gøre noget ved.

Idéerne kan komme mange steder fra.

I den frivillige verden er der en lang historisk tradition for at registrere sociale behov, og for at udvikle en frivillig lokal indsats, som støtter op om det sociale behov. Et udækket behov for en målgruppe og en idé til, hvad man vil gøre, kan være et godt udgangspunkt for en dialog med kommunen eller amtet. Eksempler kan være en social skadestue for udsatte eller efterværnsinitiativer for unge, der har været anbragt uden for hjemmet.

I en kommune eller amt kan idéerne opstå i forbindelse med, at man ser på den sociale indsats for en bestemt målgruppe. Borgerne har måske nogle behov, som bedre kan tilgodeses gennem et samarbejde med de frivillige organisationer. Inspirationen kan også komme ved, at man har hørt, at frivillige i andre kommuner eller amter løser bestemte opgaver i samarbejde med kommunen. Eksempler på dette kan være voksenvenner til børn og aflastning af pårørende til demente.

Idéudvikling af nye indsatser er et vigtigt aspekt af samarbejdet mellem frivillige organisationer og kommuner/amter. Idéerne opstår ikke kun hver for sig, men også i samspillet mellem frivillige organisationer og kommuner/amter. Sammen kan parterne definere og udvikle helt nye idéer til indsatsområder, som kan afhjælpe sociale problemer.

Den gode idé er udgangspunkt for dialogen. Ingen kan diktere den anden part i samarbejdet noget, men man kan invitere til en drøftelse af grundlaget for at løse lokale problemer i fællesskab.

Råd til de frivillige organisationer om samarbejdet med kommuner og amter

Generelle råd

Søg inspiration hos andre frivillige og i andre samarbejder mellem kommuner/amter og frivillige.

Gør jer klart, hvad I vil opnå med jeres henvendelse.

Vær indstillet på at afsætte tid og ressourcer til samspillet.

Vær opmærksomme på de særlige vilkår der er i kommuner og amter (jf. s. 5).

Forklar hvilken betydning jeres særlige værdigrundlag har for jeres indsats.

Forklar hvilken betydning jeres indsats har for lokalsamfundet.

Tydeliggør, hvilke opgaver I allerede løser, eller kan forestille jer at løse lokalt.

Vær åbne og afklarede om, hvad I kan være med til, og hvad I ikke kan være med til fx under hensyntagen til ...

... jeres værdigrundlag.

... jeres ressourcer.

... respekt for at jeres bidrag bygger på menneskers frivillige indsats.

... jeres rolle som talerør for målgrupperne over for det offentlige.

Etablering af kontakt

Den bedste indgang til kommunen vil ofte være afhængig af, hvilken opgave I ønsker at samarbejde om. I kan fx tage kontakt til en politiker eller en embedsmand på det område, som jeres målgruppe hører under eller rette henvendelse til kommunens frivillighedskordinator (hvis kommunen har en).

Vær opmærksom på, at dialogmøder og lignende om den lokale frivillige indsats fx i forbindelse med § 115 samarbejdet også kan være en indgang til en kontakt med kommunen eller amtet.

Råd til kommuner/amter om samarbejdet med de frivillige organisationer

Generelle råd

Søg inspiration hos andre kommuner og amter og i andre samarbejder mellem kommuner/amter og frivillige.

Vær opmærksom på de særlige vilkår der er i frivillige organisationer (jf. s. 5).

Brug jeres idé som udgangspunkt for en dialog om, hvordan opgaven bedst kan gribes an i et samarbejde. Vær opmærksom på, at med det typiske styrkeforhold mellem en kommune og en frivillig organisation kan kommunen let blive opfattet som styrende, selvom det ikke er hensigten.

Vær indstillet på at afsætte tid og ressourcer til samspillet.

Gør jer klart, hvordan et opgavesamarbejde kan spille sammen med den samlede sociale indsats for målgruppen.

Gør jer de første overvejelser om, hvordan et evt. samspil mellem de frivillige og de ansatte

på et serviceområde skal forberedes og tilrettelægges, herunder hvor grænserne går for en frivillig indsats.

Vær åbne om de forhold, der er med til at sætte rammerne for en offentlig myndigheds samspil med frivillige organisationer.

Etablering af kontakt

Mulige samarbejdspartnere blandt frivillige organisationer kan evt. findes i den sociale vejviser, på det lokale frivilligcenter eller blandt ansøgerne til §115 støtte.

Hav øje for mangfoldigheden i det frivillige sociale arbejde. Der kan være potentiale for opgavesamarbejde både med de store, vel-etablerede frivillige organisationer, men også de mindre og evt. nyetablerede organisationer.

Udarbejd eventuelt et katalog med opgaver, I gerne vil invitere frivillige organisationer til at drøfte med jer med henblik på et muligt samarbejde. Et dialogmøde i kommunen med de frivillige organisationer kan give den første inspiration.

Når der er etableret en kontakt, er der basis for at finde ud af, hvad man vil gøre sammen. Der er mange måder at samarbejde på om konkrete opgaver, og opgaverne er mangfoldige.

Det er derfor vanskeligt at opstille en skabelon for dialogen, som vil være relevant for alle typer af opgavesamarbejder. Men tjeklisten på næste side kan være et bud på emner, det kan være nyttigt at vende og afklare i dialogen.

Tjekliste og eksempel:

Tjekliste

- Behov og målgruppe.
- Formål.
- Mål og delmål, og hvordan der skal følges op på dem.
- Succeskriterier (for såvel de frivillige organisationers som kommuner/amtets deltagelse i samarbejdet).
- Organisering.
- Hvor meget skal skrives ned.
- Graden af styring og kontrol versus risikovillighed.
- Ressourcer.
- Grænser i og for samarbejdet.
- Evt. ophør af samarbejdet.
- Brugerindflydelse.
- Forankring og formidling i den frivillige organisation og i kommunen eller amtet: Politisk og blandt ledere, medarbejdere og/eller medlemmer.
- Formidling til borgerne i kommunen eller amtet.

Partnerskab i Esbjerg om tilbud til socialt udsatte grønlændere

Vindrosen, som er de frivilliges hus i Esbjerg, har et samarbejde med Esbjerg kommune om en samlet indsats over for socialt udsatte grønlandere, der har problemer i form af hjemløshed, misbrug og social isolation. Samarbejdet er tilrettelagt som et partnerskab, hvor parterne forpligter sig til dialog og fællesskab om at skabe aktiviteter og selvorganisering af grønlandere i Esbjerg.

Partnerskabets opgave er at sætte fokus på grønlandere i Esbjerg og at skabe aktivitetstilbud og understøtte foreningsdannelse.

Kommunen bidrager med de etablerede systemer, faglig ekspertise, professionelle kontakter og medarbejderressourcer i forhold til løsningen af opgaven.

Vindrosen bidrager med at understøtte foreningsdannelse blandt grønlanderne og styrke de enkelte grønlanderes mulighed for at få indflydelse på eget liv.

Vindrosen og Esbjerg kommune deler viden og ressourcer i samarbejdet. Partnerskabets gennemgående værdi er gensidig respekt for hinandens forskellige ressourcer i forhold til at nå så bred en del af målgruppen som muligt og udvikle de rette tilbud.

**Yderligere
oplysninger:
CFSA's hjemmeside,
www.frivillighed.dk,
hvor man også kan
finde partnerskabs-
kontrakten.**

Eksempler:

Integrationsgruppen i Helsingør

Integrationsgruppen i Helsingør er et netværk af borgere, som har til formål at fremme integrationen af danskere og flygtninge/indvandrere i kommunen.

Initiativet kom fra nogle borgere i Helsingør, som mente, at der var behov for bedre integration af kommunens flygtninge i lokalsamfundet.

Gruppen fungerer som et netværksskabende fristed i frivillighusets lokaler, hvor flygtninge/indvandrere kan få råd og vejledning i det ofte uoverskuelige system. Gruppen arbejder endvidere for at sprede viden og indsigt om de nye borgere samt mindske fordomme og fremmedhad i kommunen.

Samarbejdet med kommunen består generelt af en løbende dialog med Integrationskontoret. Derudover bistår man Integrationsgruppen med udsendelse af breve ved hjælp af kommunens database, når der skal tages kontakt til målgruppen.

Desuden samarbejder Integrationsgruppen og integrationskontoret i kommunen om konkrete aktiviteter. Der er løbende projekter om skolehaver og pasning af parcelhushaver, valg til integrationsrådet såvel som et cykelprojekt for flygtningekvinder, hvor frivillige lærte kvinderne at cykle.

Cykelprojektet var forankret i en arbejdsgruppe med deltagelse af integrationsgruppen og børneungekonsulenten fra integrationskontoret. Der blev indgået aftale med kommunens tekniske forvaltning og genbrugscentralen om at levere brugte cykler samt en aftale med aktiveringsprojektet "Sporgovnen", som klargjorde cyklerne. Nærpolitiet i Helsingør var også involveret i projektet med færdselsundervisning for både frivillige og deltagere samt færdselsprøve.

**Yderligere
oplysninger:
Kontakt Integra-
tionsgruppen på tele-
fon 48 79 08 91.**

Baglandet i Århus – tilbud til nuværende og tidligere anbragte børn og unge

Baglandet i Århus er mødested og rådgivning for nuværende og tidligere anbragte børn, unge og voksne.

Baglandet er et tilbud om hjælp til selvhjælp. Der er således mulighed for at få inspiration, hjælp, støtte og opbakning til, i samarbejde med en af baglandets medarbejdere, at komme videre i livet. Det være sig af personlig, uddannelses- og/eller arbejdsmæssig karakter.

Baglandet formidler viden til fx pædagoger, plejefamilier, socialrådgivere, politikere, studerende og andre med interesse i at forstå, hvad en barndom med omsorgssvigt og anbringelse udenfor hjemmet betyder, og hvilke konsekvenser det har for ungdoms- og voksenlivet.

Baglandet er p.t. finansieret af satspuljemidler, men alligevel spiller baglandets indsats og kommunens indsats sammen på flere områder.

Baglandet yder gratis terapi og rådgivning til tidligere anbragte unge, og sagsbehandlere henviser i vid udstrækning til denne service. Kommunen bruger Baglandet til at holde foredrag og temamøder og benytter på den måde Baglandets viden og erfaringer om området. Kommunen har tidligere stillet lokaler til rådighed for Baglandet.

**Yderligere
oplysninger: Kontakt
Baglandet i Århus på tele-
fon 86 12 50 33 eller send en
mail på aarhus@baglandet.com
Læs mere om Baglandet på
www.baglandet.com**

Samarbejdet kan have mange former

Et af de spørgsmål, der skal tages stilling til er samarbejdets organisering og hvor meget, der skal aftales på skrift. Udfordringen består i at finde den form, der passer både til den opgave, der skal løses, og til deltagerne.

Organiseringen skal sikre samarbejdet over tid

Som det fremgår af tjeklisten på side 15, er det vigtigt på forhånd at tænke igennem, hvordan samarbejdet skal formidles og forankres hos deltagerne i en opstartsfase.

Men det er også nødvendigt at afklare, hvordan man løbende holder projektet på sporet og hvordan man løser problemer, der opstår undervejs fx mellem de frivillige og ansatte eller mellem en frivillig og en borger. Skal den slags spørgsmål drøftes i en følgegruppe, mellem en formand for den frivillige organisation og en repræsentant for kommunen eller i et helt tredje regi?

Der vil ofte også være brug for at sikre, at frivillige og ansatte er helt klar over, hvor de kan henvende sig med eventuelle problemer, så

de kan tages op hurtigt og løses, inden de når at vokse.

Som en tommelfingerregel kan man sige, at jo tættere de frivillige og ansatte spiller sammen i det daglige, og jo flere frivillige og ansatte, der er involveret, desto vigtigere er det at bruge opmærksomhed på disse spørgsmål.

Forskellige slags aftaler om samarbejde

Også aftalerne om samarbejdet skal passe til opgaven, deltagerne og projektets størrelse. Skal der være en udførlig skriftlig aftale eller kontrakt, eller er det tilstrækkeligt med en mundtlig aftale?

§115 støtte kan indgå som et element i opgavesamarbejder mellem frivillige sociale organisationer og en kommune eller et amt lige fra den mindst formaliserede form til egentlige partnerskaber.²

Mange frivillige sociale initiativer modtager §115 støtte fra kommuner og amter. I sin mindst vidtgående form kan § 115 støtte blot

bestå i, at kommunen eller amtet efter ansøgning bevilliger §115 støtte til en frivillig social aktivitet, som bidrager til forebyggelse og løsning af sociale problemer i bred forstand for en gruppe af kommunens borgere. I det tilfælde kan man næppe tale om et opgavesamarbejde.

Men §115 støtte kan være den første anerkendelse, der kan være indledningen til et mere udvidet samarbejde. Proceduren om tildeling af §115 støtte i kombination med en mundtlig dialog om samarbejdet kan i mange tilfælde være et tilstrækkeligt aftalegrundlag i sådanne samarbejder.

I andre situationer (som også kan involvere §115 støtte), kan der være brug for en skriftlig aftale mellem parterne. De skriftlige aftaler omtales ofte som *samarbejdsaftaler*. En samarbejdsaftale mellem frivillige organisationer og kommuner/amter er en slags kontrakt om ydelser og modydelser. De frivillige organisationer yder typisk en social indsats, og kommunen/amtet stiller ressourcer fx økonomisk støtte til rådighed.

Der er ikke nogen fast skabelon for, hvad en samarbejdsaftale skal indeholde. Aftalen kan fx beskrive en række af de punkter, der er beskrevet i tjeklisten på s. 15.

Hvis samarbejdet omfatter tildeling af et økonomiske tilskud til den frivillige sociale organisation kan aftalen fastlægge bevillingsperiode og udbetalingsterminer samt krav om regnskabsaflæggelse og evaluering. Aftalen har så som et delformål at sikre, at de bevilgede penge bruges i overensstemmelse med den beskrevne aktivitet.

En *partnerskabsaftale* er en særlig variant af en samarbejdsaftale, der lægger vægt på det ligeværdige og gensidigt fordelagtige i samarbejdet mellem den frivillige organisation og kommunen eller amtet.

Center for Frivilligt Socialt Arbejde definerer partnerskab som et *“struktureret, forpligtende, gensidigt fordelagtigt og dialogbaseret frivilligt samarbejde mellem organisationer fra forskellige sektorer, der ved at kombinere deres ressourcer og kompetencer arbejder sammen for at udvikle (nye) sociale aktiviteter.”*

Såvel frivillige organisationer som kommuner/amter bidrager altså til samarbejdet med ressourcer og kompetencer. De frivillige organisationer og kommuner eller amter når igennem dialog frem til fælles målsætninger. Partnerskabet bekræftes med en underskrevet partnerskabsaftale.

Eksempler:

Mødrehjælpen i Århus – eksempel på et opgave- samarbejde baseret på en samarbejdsaftale

Mødrehjælpen har gennem en årrække udbudt kurser i udvidet fødselsforberedelse samt efterfølgende deltagelse i mødregruppe for unge gravide og unge mødre.

Tidligere søgte Mødrehjælpen kommunerne om betaling af kursusafgiften for den enkelte. Det resulterede ofte i at ansøgerne fik afslag og det var ikke entydigt, hvilke bestemmelser kommunerne skulle tildele kurset efter.

Mødrehjælpen i Århus tog derfor initiativ til at få skabt en samarbejdsaftale med Århus kommune, så tilbudet mere målrettet kunne formidles til den enkelte.

Således har Århus kommune og Mødrehjælpen i Århus indgået en samarbejdsaftale om, at Århus kommune

henviser unge og sårbare gravide med særlige behov for rådgivning og opbygningen af netværk til Mødrehjælpen's tilbud om fødselsforberedelse/mødregruppe. Århus kommunes henvisning sker som led i revalidering eller aktivering af de unge og sårbare gravide.

Forløbet er opdelt i 2 faser, som strækker sig over 1 år. Første fase omfatter graviditetsfasen, hvor det overordnede formål er, at sikre et så optimalt graviditetsforløb som muligt, at styrke de unge kvinders egenomsorg, og at forberede dem på mødet med barnet.

Anden fase har som overordnet formål, at sikre barnets trivsel i de første måneder efter fødslen ved bl.a. at undervise de nybagte mødre i opdragelse, pasning og sundhed. Herudover at styrke kvinden til at kunne klare og tolke barnets behov. Endelig udarbejdes i samarbejde med kvinden en uddannelses- eller erhvervsplan, som hun kan tage afsæt i efter barselsorloven.

Kvinden tilbydes en helhedsorienteret hjælp i gruppeforløbet. Endvidere bidrager deltagelsen i gruppen også til at danne netværk omkring den unge kvinde og derved mindskes følelsen af ensomhed. Kvinden kan efter behov sideløbende tilbydes individuel rådgivning ved socialrådgiver, psykolog, læge og advokat.

Der formidles kontakt til kommunen efter aftale med kvinden, såfremt hun har behov for yderligere støtte.

**Yderligere
oplysninger: Kontakt
Mødrehjælpen's kommuni-
kationsafdeling på telefon
33 12 20 80 lokal 268. Læs
mere om Mødrehjælpen på
www.mhj1983.dk**

Tilbud til ældre i Århus – et eksempel på et opgavesamarbejde organiseret som et partnerskab

Ældremobiliseringen og Afdelingen for Sundhed og Omsorg i Århus kommune har indgået partnerskab om udviklingen af tilbud til ældre, der ikke har fysisk eller psykisk overskud til selvstændigt at deltage i de aktiviteter, der findes i lokalmiljøet.

Afdelingen for Sundhed og Omsorg indgår i partnerskabet med viden og data om ældres forhold, medarbejdernes vilje til samarbejde, lokaler og faciliteter til projektet. Ældremobiliseringen indgår i partnerskabet med viden, erfaring, rådgivning og praktisk bistand til organisering af frivilligt socialt

arbejde samt en netværkskonsulent, som er projektleder og ansvarlig for at holde projektet i gang. Partnerskabet indgås over en 2-årig periode, hvorefter det kan genforhandles på baggrund af en evaluering.

Projektet indgår i Center for Frivilligt Socialt Arbejdes (CFSA) partnerskabsprojekt, der har til formål at udvikle, dokumentere og formidle en række modeller for indgåelse af partnerskaber mellem frivillige, offentlige og private organisationer på det sociale område.

Yderligere oplysninger: Se CFSA's hjemmeside, www.frivillighed.dk, hvor man også kan finde partnerskabskontrakten.

Noter

- ¹ Side 4: I pjecen anvendes begrebet “frivillige sociale organisationer” som fællesbetegnelse for alle frivillige grupperinger på det sociale område, uanset deres interne organisering.
- ² Side 18: Efter § 115 i lov om social service skal kommuner/amter samarbejde med frivillige sociale organisationer og yde støtte til det frivillige sociale område. Formålet med § 115 er at sikre et bedre samspil mellem den frivillige indsats og de kommunale amtslige tilbud. § 115 er således et signal og en anerkendelse af, at de frivillige organisationer bidrager til udviklingen af den lokale velfærd.

“Velfærd på flere måder” er udarbejdet i en arbejdsgruppe med deltagelse af de kommunale parter, Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde, Indenrigs- og Sundhedsministeriet og Socialministeriet. Arbejdsgruppen blev nedsat som led i opfølgningen på kommuneøkonomiaftalen for 2005, til at udarbejde denne pjece og udvikle et nyt koncept for § 115 redegørelserne, så de kan blive et mere offensivt værktøj i udviklingen af samarbejdet mellem frivillige organisationer og kommuner/amter.

I arbejdsgruppen deltog: Terkel Andersen og Sussi Maack (Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde), Birgit Hedegaard (KL), Andreas Jull Sørensen (Indenrigs- og Sundhedsministeriet), Anne Katrine Tholstrup Bertelsen (Amtsrådsforeningen), Morten Lemvig (Aalborg kommune), Karen Margrethe Mandahl (Frederiksberg kommune), Janie Olsen (Københavns kommune).

Formand for arbejdsgruppen var indtil 1/1 2005 Jesper Brask Fischer, herefter Karin Ingemann fra Socialministeriet og sekretariatsfunktionen blev varetaget af Eva Husum Schmidt og Sarah Kønig De Masi fra Socialministeriet

Titel: Samarbejde mellem frivillige sociale organisationer og kommuner/amter
Velfærd på flere måder

Udgiver: Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Udgivelsesår: 2005

Oplag: 5000 stk.

ISBN: 87-7546-331-8 (trykt version)
87-7546-332-6 (elektronisk version)

Sats/layout: SPLINT grafiske totalløsninger
www.splint-grafisk.dk

Tryk: Hedehusene bogtrykkeri a/s

Bestilling: Pjecen er gratis og kan bestilles ved henvendelse til
Socialministeriet
Lovekspeditionen
Holmens Kanal 22
1060 København K
Fax: 33 92 25 18
E-post: ktlex@sm.dk

Pjecen kan også hentes på www.social.dk

Hvis I vil vide mere

Publikationer:

- Charter for samspil mellem det frivillige Danmark/Foreningsdanmark og det offentlige.
- Lokalt Samarbejde om frivilligt socialt arbejde – idékatalog til kommuner, amter og frivillige sociale organisationer, Socialministeriet 2003.
- § 115 – redegørelse 2003: Kommuners og amters samarbejde med frivillige sociale organisationer – erfaringsopsamling og redegørelse om lov om social service § 115, CASA.
- Partnerskaber mellem frivillige organisationer og det offentlige på det sociale område – begreb og metode for udvikling af tre modelprojekter, Center for frivilligt socialt arbejde 2003.
- Lokal erfaring – fælles viden, Socialministeriet 2004.
- Hvad bestiller du her? – Debatoplæg om frivilliges indtog i offentlige tilbud, Kontaktudvalget 2004.

Internettet:

Læs mere om samarbejdet mellem frivillige organisationer og kommuner/amter på:

- www.social.dk

- www.frivillighed.dk

Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde stiller gerne op til debat om temaet rundt om i landet.

Læs mere på www.frivilligradet.dk